

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.: «REF»

Vår dato: 07.07.2017
Vår ref.: 2017/6579
Arkivnr.: 461.3

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

«KONTAKT»

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Høring av søknad fra Lyse Neo AS om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, utslipp fra varme- og energisentral i Lervig

---

Fylkesmannen har vedtatt at Lyse Neo AS må søke om tillatelse til drift av to energi- og varmesentraler i Lervig i Stavanger kommune. En av sentralene skal flyttes. Utslipp fra sentralene kan medføre ulemper. Simulering av utslipp viser at høye piper vil redusere ulempene. Fylkesmannen ber kommunen legge et eksemplar av søknaden ut til offentlig gjennomsyn. Vi kunngjør søknaden i avisene og på www.fylkesmannen.no/nn/Rogaland/Hoyringar en av de nærmeste dagene. I kunngjøringen står det at søknaden er lagt ut til offentlig gjennomsyn i Stavanger kommune. Vi ber også om at kommunen og sakens øvrige parter uttaler seg til saken innen seks uker etter at dere har mottatt dette brevet.

Vi viser til vedlagte søknad og øvrige vedlegg. Kunngjøringen er sendt Stavanger Aftenblad der saken vil bli kunngjort en av de nærmeste dagene. Saken legges også ut på vår nettside på www.fylkesmannen.no/nn/Rogaland/hoyringar.

Innholdet i søknaden:

Det blir her gjort kort rede for utslippet det er søkt om, jf. kapittel 36 – ”Behandling av tillatelser etter forurensningsloven”, i ”Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)”, av 1. juli 2004, og innholdet i søknaden elles:

Type virksomhet:

Naturgassbasert energiproduksjon for fjernvarmeanlegg. Kjøleanlegg basert på tørrkjølere.

Lokalisering:

Løvetannparken energisentral: 6540872 N, 313694 E. og Breivikveien varmesentral (fra oktober 2017): ca. 6540780 N, 313753 E. Begge i Lervig på Storhaug i Stavanger kommune.

Virksomheten gjelder:

Drift av to midlertidige forbrenningsanlegg der det ene, Løvetannparken, består av to fyringsenheter på 2,7 og 0,72 MW (totalt 3,42 MW innfyrt effekt) og er en del av fjernvarmeanlegget for Verven og Siriskjær. Det andre, Breivikveien, består av naturgassfyrte kjeler på 1,95 og 1,75 MW (3,7 MW innfyrt effekt) og betjener fjernvarmeanlegget til den nye bebyggelsen i Breivikveien. Det er bare unntaksvis at mer enn to enheter benyttes da anslått effektbehov fra Løvetannparken er maksimalt 2,4 MW, og fra Breivikveien 1,6 MW. Anleggene vil etter planen bli avløst av fjernvarme fra søppelforbrenningsanlegget på Forus i 2020.

Driftstid:

Det er søkt om drift 24 timer i døgnet, men så langt ser det ut for at anleggene har blitt drevet i drøyt 5000 timer pr. år. Majoriteten av brukstid er i vinterhalvåret.

Forurensningsproduksjon:

Ved forbrenning av naturgass blir sluttproduktene til CO, CO₂, NO, NO₂ (NO_x), vanndamp og ubetydelige mengder støv. Utslipp av CO₂ reguleres på andre måter, men en tillatelse vil vurdere NO_x-utslipp der all NO_x regnes som NO₂. -konsentrasjonen i utslippene fra Løvetannparken vil være 80 mg/Nm³, mens fra Breivikveien vil konsentrasjonen være 60 mg/Nm³. Når begge sentralene går for fullt (2,4 +1,6 MW), vil det bli sluppet ut 0,09 gram NO_x (regnet som NO₂) pr. sekund, eller ca. 7,8 kg/døgn. Utslipp av CO vil være så lavt at det ikke representerer noen fare.

Det er søkt om at utslippet til luft fra Løvetannparken kan skje gjennom piper som er hhv. 20 meter (2,4 MW) og 14 meter (0,72 MW), og at utslippet fra Breivikveien kan skje via en 14 meter høy pipe.

Ved full drift av kjøleanlegget ved Løvetannparken vil det bli støy som kan bryte normene for utslipp både dag og natt. Øvrig støy er lavfrekvent støy fra brennerne.

Det vil ikke bli utslipp til vann.

Avbøtende tiltak.

Majoriteten av NO_x-utslippene er på formen NO, men disse går over til NO₂ etter en tid. Men simuleringene er utført konservativt ved det er tatt utgangspunkt i at all NO_x foreligger som NO₂. Simuleringer er utført ved de verst tenkelige utslippsforhold og ved maksimale utslipp. De normale driftsforholdene vil være annerledes, men det kan bli aktuelt med overvåkning for å vurdere virkningen av utslippene til luft. Søknaden peker på andre forhold som gjør lavere NO₂-konsentrasjoner sannsynlige. Det beste avbøtende tiltaket er å øke pipehøyden til det ikke oppstår lokale konflikter. Det er derfor forurensningsforskriftens kapittel 27 regulerer dette, men bygningstekniske utfordringer og andre reguleringer kan forhindre bygging av høye piper. Det kan være aktuelt å iverksette støyskjerming ved Løvetannparken.

Fylkesmannen sine merknader

Virkningen av utslipp

Ved spredningssimuleringer/pipehøydeberegninger ved forbrenning av naturgass, blir det fokusert på konsentrasjoner av NO₂ på grunn av at det er den avgassen som kan påvirke menneskers helse mest. Forhøyede konsentrasjoner kan oppleves som ubehagelige og eksponering over tid kan skade både planter og mennesker. For mennesker kan konsekvensene være nedsatt lungefunksjon og forverring av astma og bronkitt. Slike virkninger kan også forverres ved kombinerte virkninger av NO₂ og andre atmosfæriske forurensninger.

Fjernvarmeanleggene er så langt basert på forbrenning av naturgass. De mengdene biogass som blandes inn i gassnettet, utgjør små prosenter. Forbrenning av fossile brenslere vil føre til CO₂-utslipp og klimaeffekter. Utslipp av NO₂ bidrar også til forsurening av vassdrag og til overgjødning av naturområder som ikke tåler slik belastning. Forurensningsforskriften regulerer ikke utslippene i forhold til slike effekter, men for anlegg over 50 MW innfyrt effekt er det aktuelt å vurdere slike forhold. I en eventuell tillatelse, kommer Fylkesmannen derfor til å vurdere nøye helseeffekter av NO₂-utslipp slik gjeldene forskrift vektlegger.

Spredningsberegningen som er vedlagt søknaden, gjør rede for de ulike utslippsbegrensningene for NO₂.

Resultatene av spredningsberegningene viser akseptable NO₂-nivå ved bakkenivå (2 meters høyde), men de mest utsatte steder er i høyden ved fasader (vinduer) og ved luftinntak. Fylkesmannen har spesielt viet luftinntakene ved det nye sykehjemmet i Lervig oppmerksomhet. Dette bygget er i 6 etasjer over bakken med utomhus-områder, takhager og sansehage og ligger bare 25 – 30 meter fra Løvetannparken energisentral. De to luftinntakene ligger på hver sin ende på vestsiden av bygget, på nord- og sørhjørnet og på ca. 27 – 29 meters høyde.

Flytting av varmesentral og utslippsregulering

Vanligvis blir etableringer av energi- og varmesentraler regulert av kapittel 27 i «Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)» som omhandler utslipp til luft fra forbrenningsanlegg med rene brenslere. Ved etablering av sentralene ble det gjort en vurdering av pipehøyden i ettertid (8. juli 2014). Allerede da ble det klart at pipehøyden var utilstrekkelig ved den planlagte doblingen av utslippene og Fylkesmannen varslet om at det ville være aktuelt å kreve søknad om tillatelse etter forurensningsforskriftens § 27-2 hvis ikke pipehøyden ble økt. Begrunnelsen for dette er gitt i Fylkesmannens vedtak 9. juni 2017 (vedlagt) som igjen er basert på vurderinger i brevet 8. juli 2014.

Det er nødvendig å flytte varmesentralen i Breivikveien på grunn av bygging av boliger på eksisterende lokalitet. Den nye lokaliteten ligger bare ca. 100 meter fra Løvetannparken energisentral mot ca. 200 meter i dag. Begge sentralene blir da omkranset av boligbebyggelse og det nye sykehjemmet. Simuleringene er utført med meteorologiske data fra Sola, men Lervig-området vil ofte kunne ha annerledes vind- og turbulensforhold. Flyttingen øker sannsynligheten for at utslippene kan få uheldige virkninger i forhold til uteområder, vinduer og luftinntak. I tillegg kan utslippene fra sentralene forsterke hverandre ved dominerende vindforhold.

Spredningsberegninger

I forbindelse med flyttingen ble det utført en ny pipehøydeberegning som i utgangspunktet viste at flytting ikke kunne gjennomføres med de valgte pipehøyden selv med meget høye piper ved Løvetannparken. De beregnede maksimale timemiddelkonsentrasjonene ved luftinntak/fasader, lå i området 108 – 311 µg/m³. Ut fra vurderinger av grenser for lokal luftkvalitet, luftkvalitetskriterier, forskriftens begrensninger, behovet for synspunkter på utslippene fra sentralene og etter møte med Lyse Neo AS 6. mai og 7. juni, vedtok Fylkesmannen at det må søkes om tillatelse for tiltaket.

Etter dette er det kommet en ny pipehøydeberegning som innebærer en heving av pipehøyden for sentralen i Breivikveien med 5 meter slik at den nå planlegges å bli 17 meter høy. Fylkesmannen er også informert om at det lagt inn litt andre forutsetninger enn ved den første pipehøydeberegningen med bl.a. en nøyaktigere plassering av luftinntak. Resultatene har nå blitt helt annerledes mht. konsentrasjoner ved fasader og antatte luftinntak. Modellberegning for den minste kjelen på Løvetannparken (14 meter høy skorstein) og maksimal effekt på Breivikveien ga maksbidrag ved sykehjemfasaden på 52 µg/m³. Maksbidrag ved luftinntaket til sykehjemmet ble beregnet til 23 µg/m³.

Men hvis Fylkesmannen skal følge bestemmelsene i forurensningsforskriftens kapittel 27 og tilrådingene i veiledningsmaterialet om hvilke konsentrasjoner som kan aksepteres, kan ikke flyttingen skje i forhold til gjeldende regler og den praksis som er fulgt så langt. I forhold til foreliggende beregninger og de usikkerheter om hvordan utslippene vil arte seg, er Lyse Neo AS og Fylkesmannen derfor fortsatt enig om at utslippene skal reguleres gjennom en tillatelse. Ikke minst fordi det er ønskelig å informere om tiltaket og å få synspunkter fra berørte parter i en høringsprosess.

Høring

Dette brevet sendes elektronisk til Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune. Sakens øvrige parter blir orientert ved kopi av dette brevet. De av partene som ikke har e-postadresse, får kopi av dette brevet og kan studere søknaden m.m. på Fylkesmannens hjemmesider. Alternativt vil sakens dokumenter bli skrevet ut for gjennomsyn og kan ellers fås tilsendt ved å kontakte Fylkesmannsembetet og oppgi saksnummer 2017/6579.

Lyse Neo AS ønsker å begynne flytting av varmesentralen tidlig i høst. På grunn av hensyn til sommerferie øker Fylkesmannen høringstiden fra 4 til 6 uker. Fylkesmannen ber partene om å uttale seg innen 6 uker fra mottak av dette brevet.

Kommunal behandling

Vi ber kommunen legge ett eksemplar av kunngjøringen og søknaden ut til offentlig gjennomsyn på et egnet sted i kommunen. Om mulig kan søknaden informeres om på kommunens egen hjemmeside. Saken skal ligge ute til offentlig gjennomsyn i seks uker.

Fylkesmannen ber også om at kommunen uttaler seg til søknaden samt at sykehjemmet orienteres om saken. Det er viktig å se utslippene i sammenheng med øvrig belastning i området sammen med planene for området. Det er derfor ønskelig med

- vurdering i forhold til planverket
- helsemessig vurdering av søknaden
- om bedriftens utslipp kan føre til overskridelse av mål for luftkvalitet i området
- forekomst av sårbare dyre- og plantearter i området, jf. naturmangfoldloven § 8.
- andre planlagte aktiviteter som kan påvirke økosystemer i området, jf. naturmangfoldloven § 10.
- andre lokale forhold som en bør ta hensyn til

Sakens øvrige parter.

Det bes om at fylkeskommunen vurderer dette i forhold til sine regionale planer. Øvrige naboer bes vurdere utslippet i forhold til sin egen situasjon. Det bes om at kopi av uttalelser sendes Stavanger kommune.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen

Kristian F. Solberg

ass. fylkesmiljøvernsjef

senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift. Dokumentet sendes bare pr. e-post bortsett fra til kopimottakere som ikke har e-post.

Saksbehandler: Kristian F. Solberg
Saksbehandler telefon: 51 56 89 28
E-post: fmrokso@fylkesmannen.no

Vedlegg:

- 1 Søknad fra Lyse Neo AS – Lervig
- 2 Vedtak om krav om tillatelse til drift av energisentralene Løvetannparken og Breivigveien i Lervig.
- 3 Kunngjøringstekst-Lyse Neo i Leirvig

Kopi til:

Dag Nyman	Snarestien 2	4018	STAVANGER
Breivig Alleen E Sameie	c/o Bate boligbyggelag Postboks 88 Sentrum	4001	STAVANGER
Breivigalleen I Sameie	c/o Bate boligbyggelag Postboks 88 Sentrum	4001	STAVANGER
Zbo H Borettslag	c/o Bate boligbyggelag Postboks 88 Sentrum	4001	STAVANGER
Sameiet Siriskjeret 4-6	Postboks 3525	4078	STAVANGER
Lyse Neo AS	Postboks 8124	4069	STAVANGER
Cementen Borettslaget	Postboks 3525	4078	STAVANGER
Zbo D Borettslag	c/o Bate boligbyggelag Postboks 88 Sentrum	4001	STAVANGER
Zbo F Borettslag	c/o Bate boligbyggelag Postboks 88 Sentrum	4001	STAVANGER
Terje Sporaland			
Breivig Alleen G Sameie	c/o Bate boligbyggelag Postboks 88 Sentrum	4001	STAVANGER
Sameiet Siriskjær trinn 1	Postboks 3525	4078	STAVANGER
Ryfylkegata 45 v/ Stavanger Kommune	Postboks 8001	4068	STAVANGER
Sameiet Siriskjeret 4-6	Postboks 3525	4078	STAVANGER
Lervig Maritim C Sameiet	c/o Bate boligbyggelag Postboks 88 Sentrum	4001	STAVANGER
Sameiet Lervig Maritim A	Postboks 6666 St Olavs Plass	0129	OSLO

FYLKESMANNEN I ROGALAND

Kunngjøring av søknad fra Lyse Neo AS om tillatelse etter forurensningsloven til drift av energi- og varmesentral i Lervig på Storhaug i Stavanger.

Lyse Neo AS i Stavanger kommune søker i samsvar med §§ 11 og 16 i ”*Lov om vern mot forurensninger og om avfall*” av 13. mars 1981 nr. 6, med endringer senest av 15. mars 2002, om tillatelse til drift av Løvetannparken energisentral og Breivikveien varmesentral fram til utgangen av 2020.

Fylkesmannen i Rogaland har vedtatt at Lyse Neo AS må søke om tillatelse. Søknaden omfatter flytting av en varmesentral, utslipp av forbrenningsgasser fra forbrenning av naturgass ved produksjon av opp mot til sammen 4 MW fjernvarme og støy fra kjøleanlegg. De aktuelle sentralene tilhører to forskjellige fjernvarmenett, men den korte avstanden mellom utslippene gjør at virkningen av utslippene blir vurdert under ett.

Saksdokumentene blir gjort tilgjengelige for gjennomsyn hos Stavanger kommune, Hos Fylkesmannen i Rogaland og på Internett: <http://fylkesmannen.no/Rogaland/Hoyringar>. Uttalelser kan sendes til Fylkesmannen i Rogaland, Miljøvernavdelinga, postboks 59, 4001 Stavanger, innen 21. August. Privatpersoner, råd og interesseorganisasjoner bes sende kopi av uttalelsen til Stavanger kommunen.